

Asia: VN/16240/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Syöpäjärjestöjen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (VN/16240/2024)

Syöpäjärjestöt kiittää Valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta.

Alkoholin korkea verotus palvelee kahta tarkoitusta: kansantaloutta ja kansanterveyttä. Kuten esityksessä todetaan, veronkorotusten tavoitteena on ollut alkoholin kokonaiskulutuksen ja sitä kautta alkoholinkäyttöön liittyvien haittojen vähentäminen sekä valtion tulojen kasvattaminen.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia. Väkevien alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin ennustetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti vuosina 2025–2027. Korotus kohdistuisi alkoholipitoisuudeltaan yli 15 mutta enintään 22-tilavuusprosenttisiin välituotteisiin sekä etyylialkoholijuomaryhmän osalta pääosin yli 10-tilavuusprosenttisiin nimikkeen 2208 juomiin. Veronkorotusten seurauksena etyylialkoholijuomaryhmän juomien hinnat nousisivat arviolta noin prosentin kunakin veronkorotusvuonna. Yhteensä hintamuutos olisi noin kolme prosenttia. Yli 15 prosentin vahvuisten välituotteiden hinnat nousisivat arviolta noin puoli prosenttia kunakin veronkorotusvuonna ja yhteensä vajaa kaksi prosenttia. Ehdotetut veronkorotukset kasvattaisivat alkoholiveron tuottoa vuositasolla noin kolme miljoonaa euroa vuosina 2025 ja 2026 ja noin neljä miljoonaa euroa vuonna 2027.

Syöpäjärjestöt kannattaa esitystä väkevien alkoholijuomien valmisteveron korottamisesta ennustetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti. Syöpäjärjestöt pitäisi kuitenkin perusteltuna, että vastaava toimi toteutettaisiin kaikille etyylialkoholijuomaryhmille. Toimenpiteellä vahvistetaan julkista taloutta ja vähennetään alkoholista koituvia haittoja. Syöpäjärjestöjen mielestä myös ehdotettua huomattavasti suuremmat korotukset olisivat perusteltuja sekä kansanterveyden, kansantalouden kuin myös sotejärjestelmän kestävyysnäkökulmasta.

Väkevien alkoholijuomien veronkorotus kohdistettaisiin poliittisen linjauksen perusteella välituotteiden ja etyylialkoholijuomaryhmän alkoholipitoisuudeltaan vahvimpiin tuotteisiin. Välituotteiden osalta korotettaisiin alkoholipitoisuudeltaan yli 15 mutta enintään 22-tilavuusprosenttisten tuotteiden valmisteveroa. Etyylialkoholijuomaryhmässä korotus kohdistettaisiin tullitariffin nimikkeen 2208 osalta yli 10 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviin tuotteisiin. Tämän toteuttamiseksi alkoholiverolain verotaulukkoon lisättäisiin erilliset tuoteryhmät yli 2,8 mutta enintään 10 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäville tuotteille ja yli 10 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäville tuotteille. Vahvuudeltaan enintään 10-tilavuusprosenttiset juomat, kuten etyylialkoholipohjaiset juomasekoitukset, jäisivät veronkorotuksen ulkopuolelle.

Syöpäjärjestöt ei kannata tätä poliittista linjausta juomasekoitusten verotusten keventämisestä suhteessa väkeviin juomiin. Vuoden 2018 alkoholilain uudistuksen jälkeen juomasekoitusten myynti on kasvanut yli 700 prosenttia. Alkoholien aiheuttaman syöpäriskin kannalta ei ole väliä, juodaanko alkoholi oluena, viininä vai väkevinä. Alkoholien syöpäriski ei myöskään liity vain suurkulutukseen, vaan myös kohtuukäyttö lisää syövän riskiä. Alkoholi aiheuttaa Euroopassa noin 10 % miesten ja 3 % naisten syövästä. Suomessa todetaan vuosittain noin 2 100 alkoholien aiheuttamaa syöpää. Haittojen ehkäisyn näkökulmasta verotusta ei siis ole perusteltua keventää juomasekoitusten osalta. Myös aiemmin toteutettu eniten kulutetun juomaryhmän eli oluen verotuksen alentaminen olisi kansanterveydellisin perusteiden syytä perua. Syövän riski kasvaa suorassa suhteessa elin-iän aikana juotuun alkoholin määrään.

Syöpäjärjestöt yhtyy Valviraan huomioon siitä, että alkoholilain verotuksen muutoksia on tehty tapauskohtaisesti muutos kerrallaan, eikä kokonaisarviota optimaalisesta verorakenteesta ole tehty. Alkoholilla on merkittäviä haittavaikutuksia terveyteen, turvallisuuteen ja tuottavuuteen. Alkoholivero on keskeinen tapa ohjata väestön alkoholien kulutusta, sillä hinta on saatavuuden lisäksi voimakkaimmin kulutukseen vaikuttava tekijä. Siksi alkoholiverotusta koskevissa päätöksissä tulisi aina olla vahvasti mukana sosiaali- ja terveystieteellinen näkökulma. Kokonaisarviossa tulisi optimaalisen verorakenteen lisäksi huomioida se, miten veropäätökset vaikuttavat koko suomalaiseen yhteiskuntaan.

Eeva Ollila, ylilääkäri, dosentti, eeva.ollila@cancer.fi, 050 590 4935

Juha Pekka Turunen, pääsihteeri, juhapekka.turunen@cancer.fi, 050 571 4577

Hartonen Sarianne
Syöpäjärjestöt